

Historickogeografický pohled na hispánskou imigraci do Spojených států

Otázka imigrace je dnes v Evropě téma aktuální a často diskutované. Jak se ale s touto otázkou vyrovnávala země, která byla v podstatě přistěhovanci stvořena? A jak se pohled na tuto otázku měnil v průběhu dějin? Článek představuje hlavní milníky a regionální proměny přistěhovalectví do Spojených států s důrazem na imigraci jedné z nejrychleji rostoucích amerických menšin, Hispánců. Přílohy jsou uloženy v Materiálech na webu Geografických rozhledů.

Proměny regionální struktury příbojových vln imigrace a jejich příčiny

Strukturální změny a historie imigrace do Spojených států mohou být popsány na základě tzv. imigračních vln neboli etap (Marston a kol., 2011, viz graf 1). Etapa první (1820–1870) je tvořena zejména přistěhovanci ze západní a severní Evropy. Druhá etapa (1870–1920) byla charakteristická zvyšující se imigrací ze států jižní a východní Evropy. Třetí etapa, začínající kolem roku 1960, představovala významnou regionální proměnu zdrojových regionů, a to v podobě imigrace ze států Latinské Ameriky a Asie (viz graf 1).

První etapa s vrcholem v 50. letech 19. století byla důsledkem sociálních a politických změn probíhajících na evropském kontinentu, zejména pak revoluce v letech 1848 až 1849 (zbavení rolnictva poddanství, populační boom aj.). Významnými důvody emigrace byly také rozsáhlé hladomory (v Irsku, Norsku). Hlavní skupiny představovali v této etapě imigranti z Irska, Spojeného království, Německa a Skandinávie (Violet, 1980).

Počínající monopolní kapitalismus a technickovědecká revoluce uvolnily množství pracovních sil především v zemědělství a daly tak vznik druhé imigrační etapě. Od 70. let 19. století začíná podíl přistěhovačů ze západní a severní Evropy doplňovat imigrace z jižní a východní Evropy (viz graf 1). „V první polovině 20. století přijely do Spojených států 2 miliony přistěhovačů z Itálie, Rakousko-Uherska a více než 1,5 milionu z Ruska“ (Violet, 1980, s. 13). Příchod „nových“ imigrantů vyvolával (nejen z náboženských důvodů) nevoli u již usídlených obyvatel. „Noví přistěhovanci byli obviňováni ze všeho, počínaje ekonomickou krizí po ničení charakteru a morálního řádu amerických pracovníků“ (Marston a kol., 2011, s. 310). V roce 1924 byl Kongresem schválen tzv. imigrační zákon, jenž mj. stanovil roční kvóty pro jednotlivé země (national origins quotas). Cílem tohoto aktu bylo uchování homogeneity Spojených států, a proto se omezení týkalo zejména států východní a jižní Evropy (více viz např. Lee, 2006). Asie a Afrika byly z imigrace do Spojených států vyloučeny zcela.

V důsledku ekonomických problémů a válečných konfliktů v Evropě (první

světová válka, velká ekonomická deprese 30. let a druhá světová válka) začala emigrace z Evropy významně klesat a s ní i imigrace do Spojených států celkem.

Ve třetí etapě se poměr přistěhovačů z Evropy snižuje, zejména v důsledku socioekonomického rozvoje a vzniku tzv. sociálního státu v zemích západní a severní Evropy a omezení svobody pohybu a vzniku komunistického bloku v případě zemí střední a východní Evropy. V roce 1965 byl přijat nový zákon o imigraci a občanství (Hartův-Cellerův zákon). Ten vyjímá z podmínek imigrace kvóty podle zemí a ustanovuje preference na základě rodinných vazeb a pracovních schopností (viz Baršová a Barša, 2005). Od počátku 60. let začíná dominovat imigrace z Latinské Ameriky a Asie. Významnou skupinu přistěhovačů dlouhodobě představují Mexičané. V letech 1943 až 1964 byl z důvodu nedostatku pracovní síly uveden tzv. Bracero program, zaměřený na najímání dočasných pracovních sil z Mexika (viz tabulka 1). Ačkoli byl program založen na předpokladu dočasného pobytu pracovníků, mnozí z nich se ve Spojených státech usídlili. Dalším významným faktorem růstu podílu hispánských imigrantů bylo (mimo nelegální migraci) také přijímání uprchlíků, a to zejména z Kuby a zemí Střední Ameriky.

Změny regionálního rozmístění Hispánců na území Spojených států

Počty Hispánců ve Spojených státech exponenciálně rostou od poloviny 19. století (viz tabulka 1). K významnému nárůstu dochází zejména mezi lety 1950 a 1960, kdy se hispánská populace navýšila o 80 %. V následujících letech je evidován v každé dekádě nárůst v průměru o 55 % (tj. téměř 9 mil. za desetiletí). Podle odhadů pro rok 2014 žilo legálně ve Spojených státech více než 55 mil. Hispánců, což představovalo 17,4 % americké populace (US Census Bureau, 2015, odhad k 1. 7. 2014).

Regionální diferenciace rozmístění Hispánců se mezi lety 1980 a 2010 výrazně proměnila, a to ve všech regionech (viz mapa 1 a 2). Historickogeograficky podmíněná koncentrace byla a nadále zůstává nejvyšší v příhraniční části s Mexikem, ve státech Nové Mexiko, Kalifornie, Arizona a Texas (viz graf 2). Významný je také jejich podíl na Floridě (imigrace z Kuby

a v New Yorku („gateway city“, viz Hirschman a Massey, 2008).

Ačkoli nejvyšší koncentraci Hispánců tradičně vykazuje západní region (28,6 %), k největší změně jejich podílu dochází v regionu jižním (viz tabulka 2). Oblasti koncentrace z roku 1980 se postupně rozšiřují, a to jak v důsledku vnitřní migrace, tak objevováním nových vstupních míst (viz např. Singer, 2004). Na východním pobřeží bylo v roce 2010 patrné navýšení podílu Hispánců v okresech severně i jižně od New Yorku (viz mapa 2). V jižním regionu se podíly navýšily v oblastech severně a západně od Floridy (viz srovnání map 1 a 2). Nárůsty vyšší než 600 % ve sledovaném období zaznamenaly téměř všechny státy jihoatlantské oblasti (Severní Karolína, Georgie, Virginie, Delaware, Maryland a Jižní Karolína), Tennessee a Arkansas (viz tabulka 2). V západním regionu se podíl hispánské populace rozšiřoval severním směrem do států Colorado, Wyoming, Nevada, Oregon a Washington (viz mapa 1 a 2). Novou oblastí v usídlování Hispánců se stává střední západ, zejména oblast středního severozápadu (viz Minnesota na tabulce 2).

Nelegální imigrace a imigrační politika Spojených států

Evropa je vystavena rostoucímu tlaku imigrační krize. Otázkou je, proč se EU neinspirovuje imigrační politikou Spojených států, která byla a je řízena zákony vytvořenými na základě dlouhodobých zkušeností. Kdyby ji EU alespoň dílem uplatnila, evropská imigrační krize by zřejmě měla menší a předvídatelnější důsledky.

Imigrační politika Spojených států se vyvíjela v reakci nejen na vnitřní, ale také vnější socio-ekonomicko-politické změny. Zatímco od konce 19. století do období první světové války byla imigrační politika, vedená tlaky tzv. nativistů, založená na představě udržení homogeneity americké společnosti, během druhé světové války se pohled na imigrační politiku začíná proměňovat. Formulují se azylová politika Spojených států a postupně jsou rušeny imigračních zákony založené na rasové, etnické či náboženské diskriminaci. Jsou stanoveny imigrační preference (rodinné a pracovní), jednotné roční kvóty a imigrace nejbližších rodinných příslušníků stojící mimo kvóty (Baršová a Barša, 2005).

V ZORNÉM POLI GEOGRAFŮ

Kvóty stanovené jako maximální možný počet přijatých přistěhovalců za rok byly postupně upravovány a následně i navyšovány. V prvním období imigrační politiky byly stanoveny kvóty pro jednotlivé země, následovaly odlišné kvóty pro západní a východní hemisféru (s preferencí imigrantů ze západní polokoule) a nakonec byla uvedena v platnost jedna maximální hranice pro všechny imigranty. Tato hranice v roce 2014 představovala 675 tis. víz. Speciální hranice (navíc k imigrační kvótě) je každý rok stanovena pro uprchlíky a azylanty (70 tis. v roce 2013, American Immigration Council, 2014).

Mimo tyto kvóty však do země vstupuje i velké množství ilegálních přistěhovalců. Podle odhadů se ve Spojených státech v roce 2014 nacházelo 11,3 mil. neregistrovaných imigrantů (3,5 % populace), z nichž tři čtvrtiny pocházely ze zemí Střední Ameriky a z Mexika (Passel a Cohn, 2015). Nelegální migrace z Mexika začíná narůstat na konci 60. let ve spojení s ukončením Bracero programu a přijetím Hartova-Cellerova zákona (1965), který poprvé stanovil kvóty pro imigranty z Latinské Ameriky. Mezi hlavní faktory emigrace patří nízká ekonomická úroveň zemí Latinské Ameriky a v některých případech i nejistá politická situace. Faktory imigrace do Spojených států představují hlavně pracovní příležitosti. Hispánci a zejména přistěhovalci původem z Mexika jsou ve Spojených státech obecně považováni a také využíváni jako levná pracovní síla. „Status“ nelegálního imigranta navíc zaměstnavateli značně snižuje vedlejší náklady na práci (jako je např. odvod daní).

Rostoucí nelegální imigrace a celkové zvyšování podílu hispánské populace ve

Významný hraniční most – přechod „Good Neighbor Bridge“ přes řeku Rio Grande (špan. Rio Bravo) v El Pasu do mexického Ciudad Juarez. Určen pro soukromá osobní auta a pěší, dopoledne je zvýhodněn (počtem pruhů) provoz do Spojených států, odpoledne do Mexika. Foto: L. Jeleček

Spojených státech začíná vyvolávat ve společnosti napětí a obavy z „invaze cizinců“ (Massey a Pren, 2012). Od 70. let 20. století je tak postupně zaváděno množství opatření, zákonů a usnesení snažící se nelegální migraci omezit. Mezi nimi je možné jmenovat např. zvyšování počtu hlídek, postavení plotu, hlídacích věží a kamerového systému na hranicích s Mexikem, rozšíření počtu detenčních center, ale také zpřísnování pravidel pro kontrolu dokumentů.

Historie imigrace do Spojených států byla provázána množstvím konfliktů mezi „starými“ a „novými“ obyvateli, jak se postupně měnil její regionální profil. Imi-

grační politika na to reagovala zaváděním nových zákonů a pravidel. Aktuálním tématem je dnes zejména zvyšující se podíl hispánské populace. Růst podílu Hispánců však není jen důsledkem imigrace, ale také jejich demografického chování (Hulíková a Slabá, 2016)

Leoš Jeleček, Veronika Dumbrovská,
PřF UK v Praze
jelecek@natur.cuni.cz
veronika.dumbrovská@natur.cuni.cz

Článek vznikl za podpory GA ČR
č. P410/12/G 113.

A Historical Geographic Perspective on Hispanic Immigration into the United States. This article describes historic-geographic aspects and the broader context of Hispanic immigration into the United States in light of changes in the structure and size of total immigration. Based on state and county data, it documents changes in the regional distribution of the Hispanic population and clarifies some of the causes and consequences, which have led to modifications in US immigration policy.

LITERATURA A ZDROJE DAT:

- American Immigration Council (2014): How the United States Immigration System Works: A Fact Sheet, <<http://www.immigrationpolicy.org/just-facts/how-united-states-immigration-system-works-fact-sheet>> (5. 2. 2016).
- BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. (2005): Přistěhovalectví a liberální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, Brno.
- HIRSCHMAN, C., MASSEY, D. S. (2008): Places and peoples: The new American mosaic. In: Hirschman, C., Massey, D.S. (eds.): New faces in new places: The changing geography of American immigration. Russell Sage Foundation, New York, s. 1–21.
- HULÍKOVÁ, K., SLABÁ, J. (2016): Hispánci jako nedílná součást Spojených států amerických. Geografické rozhledy, 25, 4, s. 20–21.
- LEE, E. (2006): A nation of immigrants and a gatekeeping nation: American immigration law and policy. In: Ueda, E. (ed.): A companion to American immigration. Blackwell Publishing Ltd, Oxford, s. 5–35.
- MARSTON, S. A., KNOX, P. L., LIVERMAN, D. M., DEL CASINO, Jr., V. J., ROBBINS, P. F. (2014): World Regions in Global Context: Peoples, Places, and Environments. 5th ed. Pearson, Boston, XXII, 459 s.
- MASSEY, D. S., PREN, K. A. (2012): Unintended consequences of US immigration policy: explaining the post 1965 surge

from Latin America. Population and Development Review, 38, 1, s. 1–29.

- PASSEL, J. S., COHN D'VERA (2015): Unauthorized immigrant population stable for half a decade. <<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/07/22/unauthorized-immigrant-population-stable-for-half-a-decade/y>> (19. 12. 2016).
- SINGER, A. (2004): The rise of new immigrant gateways. Center on Urban and Metropolitan Policy. Brookings Institution.
- U.S. CENSUS BUREAU, 2015. American Fact Finder. <<http://factfinder.census.gov/faces/nav/jsf/pages/index.xhtml>> (5. 2. 2016).
- VIALET, J. C. (1980): A brief history of US immigration policy. Congressional Research Service, Library of Congress.

APLIKACE DO VÝUKY:

1. Existoval v Evropě podobný program dočasné pracovní migrace, jako byl americký Bracero program? Jaké důsledky měl tento program pro dotčené státy?
2. V článku se píše o regionech a oblastech (divizích) ve Spojených státech. Pokuste se zjistit, kde se jednotlivé regiony a divize nacházejí a které státy do nich spadají.
3. Zamyslete se nad důvody, které vedly ke změně imigrační politiky Spojených států po druhé světové válce.